

Teksti: JOUKO KOKKONEN

Liikkeen kaipuu

S atavuotias Suomi kipuilee liikkeen ja urheilumenestyksen puutteessa. Liikuntaväki kärsii vähän liikkuvien puolesta ja urheiluporukka potee mitalikatoa.

Emme ole yksin. Globalisaatio on pitänyt huolen, että liike on vähentynyt maapallon eri kolkissa. Maailman terveysjärjestön WHO:n mukaan liikkumattomuus vie useammin ennen aikojaan hautaan kuin tupakka. Ja globalisaation seurauksena suomalaiset ovat saaneet huomata, että mitalit ovat kansainvälisissä kisoissa tiukemmassa kuin urheilumuistojen kultaamina vuosina.

Mahdollisuuksien puutteeseen liikunnanharrastus ja urheilumenestys tyssäävät harvoin. Suomessa on 37 000 varsinaista liikuntapaikkaa. Kilometreittäin kevyen liikenteen väyliä kiemurtelee jokaisessa vähänkään isommassa taajamassa. Ja koko Suomi on liikuntapaikka. Tuhansien järvien metsäisessä maassa saa uida ja samoilla lähes kaikkialla.

Sata vuotta sitten suomalaiset liikkuiivat enemmän kuin tänä päivänä. Oli pakko liikkua, jos syödä aikoi. Päivittäinen liike ei kuitenkaan taannut pitkää ikää. Viisikymppinen tiesi olevansa jo pitkällä elämänsä ehtoossa.

Sata vuotta sitten herran tunki mahasta ja duunarin parkkiintuneesta nahasta. Asetelma on keikahantanut päälaelleen. Johtajan vyötärö on ohentunut ja duunarin pyörästynyt. Entisajan johtajantaudeista kärsivät 2010-luvulla pahiten köyhimmät kansalaiset, joiden painoarvoa liikunnassakaan ei mitata kuin vaa'alla.

Suomalaiset olivat pitkään sitkeitä liikkujia pakosta. **Tahko Pihkala** tarkasteli 1941 maaottelumarssin osanottajia. Elämän ja kovan työn runtelemat vänttyvät eivät vastanneet Pihkalan näkemystä ihannesuomalaisista. Kuitenkin he selviytyivät vaivatta kymmenen tai 15 kilometrin marssiurakastaan. Monelle meistä hyvälihaisista suomalaisista olisi tekemistä matkassa. Toisaalta joillekin matka olisi kertomisen arvoinen vasta kerrottuna kymmenellä.

Vauraassa maassa on vara rakentaa identiteettiään liikkumalla. Jos 1970-luvulla kysyttiin, kenen jou-

koissa seisot, niin 2010-luvun kysymys on, kenen joukoissa liikut. Suomesta on tullut kilpa- ja huippu-urheilussa joukkueurheilumaa, jossa tahdin määrää jääkiekko.

Tilanne muuttuu siirryttäessä urheilun kentiltä leppeämmän liikunnan poluille. Useimmin suomalainen liikkuu yksin tai kaverin kanssa.

Liikunnan motiivitkin ovat muuttuneet. **Juha Väätäinen** tiivistä Liikuntatieteen päivillä 1980-luvun lopussa, että suomalaista miestä olivat perinteisesti liikuttaneet kolme veetä: viina, vilu ja puhkielessä yleisimmäksi välimerkiksi muodostunut vee. Vuonna 2017 miestä liikuttavat ämmät: muoti, muoto ja muija. Ja varmaan naisetkin liikkuvat muodin, muodon ja jopa miesten vuoksi.

Vuonna 1917 Suomessa oli parikymmentä liikunta- ja urheilumuotoa. Sadassa vuodessa määrä on kasvanut varovasti arvioiden kymmenkertaiseksi. Suomen itsenäistyessä maassa oli yksi keskusjärjestö. Monien mutkien jälkeen on tultu jälleen yhteen. Yhtenäinen urheilu-/liikuntaliike on syntynyt uudelleen. Vai onko?

Liikuntaliike ei ole mikään mitätön kansakunnan liikuttaja. Yli puoli miljoonaa toimijaa tekevät siitä pääluvultaan puolueiden yhteenlaskettua jäsenmäärää isomman. Silti liikunnan tilaa kansanliikkeenä voi verrata kansankirkkoon. Suomalaiset uskovat liikuntaan ja toivovat siltä paljon, mutta jokaisella on oma liikuntauskonsa.

Sirpaleista liikettä on vaikea ohjailta saati ohjata. Suomalaisen tärkein liikuttaja on ”ite”. Toisella sijalla tepastelee koira.

Kirkon tavoin liikunta tavoittaa parhaiten lapset. Urheiluseuraputki alkaa ennen eskaria ja katkeaa ennen keskiastetta. Paluu liikunnan pariin tapahtuu monilla 25 vuoden ja 50 kilon jälkeen.

JOUKO KOKKONEN, FT
Toimituspäällikkö
Itsenäisyys100.fi
Sähköposti: jouko.kokkonen@lts.fi

**Sirpaleista liikettä on vaikea ohjailta saati ohjata.
 Suomalaisen tärkein liikuttaja on ”ite”. Toisella sijalla tepastelee koira.**